Hr Jürgen Ligi

Rahandusminister

ARUPÄRIMINE
Tulu- ja sotsiaalmaksu deklaratsiooni (TSD) uue esitamise korraga tekkinud segaduse, raamatupidajate hoiatusstreigi ning ettevõtjate halduskoormuse kasvu kohta

Lugupeetud rahandusminister

10.–11. novembril 2026 – rahvusvahelisel raamatupidajate päeval ning täpselt TSD esitamise tähtajal – toimus Eestis enneolematu raamatupidajate kahepäevane hoiatusstreik. Raamatupidajad jätsid protesti märgiks deklaratsioonid esitamata, et juhtida avalikkuse ja riigijuhtide tähelepanu Maksu- ja Tolliameti (MTA) poolt alates oktoobrist rakendatud uue tööjõumaksude deklareerimise korra puudustele ja sellega kaasnenud ulatuslikule segadusele.

Kuigi riik on lubanud ettevõtjatele halduskoormuse vähendamist ja andmepõhise aruandluse edendamist, on uus TSD esitamise kord toonud praktikas kaasa täpselt vastupidise tulemuse. Eesti Raamatupidajate Kogu (ERK) ja valdkonna spetsialistide sõnul on deklaratsiooni esitamine muutunud ebamõistlikult keeruliseks, tehnilised lahendused ei toimi tõrgeteta ning väljamaksepõhiste andmete sisestamine on tekitanud raamatupidamisteenuse osutajatele ja mikroettevõtjatele tohutu käsitsitöö koormuse. Samuti on riik asunud koguma maksude arvestamiseks mittevajalikke lisaandmeid.

Erilist nördimust on ettevõtlus- ja raamatupidamiskogukonnas tekitanud asjaolu, et uue korra väljatöötamisse ei kaasatud piisavalt raamatupidajaid kui praktikuid. Rahandusministrina olete probleemile reageerinud seda pisendades – väites avalikkuses, et Te ei mõista, kelle või mille vastu raamatupidajad streigivad, ning nimetades protesti pelgalt meedias üles nopitud teemaks.

Lähtudes Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse paragrahvist 139 ja ülalpool kirjeldatud asjaoludest on meil Teile järgmised küsimused:

1. **Hinnang TSD reformi läbikukkumisele ja raamatupidajate protestile:** Kuidas hindate rahandusministrina Maksu- ja Tolliameti uue TSD esitamise korra rakendamist olukorras, kus kümned tuhanded ettevõtted ja neid teenindavad raamatupidajad on tehniliste tõrgete ja ebaselgete nõuete tõttu sattunud ajahätta ning olid sunnitud korraldama hoiatusstreigi? Kas peate oma avalikke väljaütlemisi, millega pisendasite valdkonna spetsialistide muret, kohaseks, selle asemel et võtta poliitiline vastutus oma haldusalas tekkinud segaduse eest?
2. **Halduskoormuse tegelik kasv ja mõjuanalüüs:** Kas Rahandusministeerium ja Maksu- ja Tolliamet tegid enne uue TSD korra jõustamist realistliku mõjuanalüüsi selle kohta, kui palju suureneb raamatupidajate ja ligikaudu 105 000 ettevõtte ajakulu ning millised on tarkvaraarendustega ja käsitsitööga kaasnevad rahalised kulud? Miks ei võetud arvesse Eesti Raamatupidajate Kogu ja tarkvaraarendajate varasemaid hoiatusi?
3. **Andmete liigkogumine ja bürokraatia:** Raamatupidajad on juhtinud tähelepanu sellele, et uue TSD korraga on riik võtnud suuna koguda üksikasjalikke väljamaksepõhiseid andmeid, mida ei ole maksude arvestamiseks ja tasumiseks

Arupärimine
"16." 11.2026 Nr. 113

otseselt vaja. Millisel õiguslikul alusel ja mis eesmärgil kogub riik ettevõtjatelt senisest üksikasjalikumaid väljamakseandmeid ning kuidas on see kooskõlas valitsuse lubadusega vähendada bürokraatiat ja aruandluskoormust?

4. **Sanktsioonid ja viivised tähtaja ületamisel:** Kuna 10.–11. novembri hoiatusstreigi ja süsteemi tõrgete tõttu jäi osa deklaratsioone tähtajaks esitamata, kuigi maksusummad tasuti, siis kuidas kavatsete rahandusministrina tagada, et Maksu- ja Tolliamet ei rakendaks ettevõtjate ja raamatupidajate suhtes sunniraha, trahve ega muid sanktsioone riigi enda põhjustatud segaduse tõttu?
5. **Konkreetsed sammud olukorra lahendamiseks:** Milliseid konkreetseid muudatusi ning mis tähtajaks kavatsevad Rahandusministeerium ja Maksu- ja Tolliamet teha, et taastada töörahu, kõrvaldada tehnilised puudused ja lihtsustada TSD esitamist enne järgmist, detsembris toimuvat deklareerimisperioodi? Kas kaalute uue korra kohustusliku rakendamise peatamist seni, kuni süsteem tegelikult toimib?

Lugupidamisega

Aivar Kokk

Riigikogu liige